

Op schaal van de stad

Wie vandaag zonder GPS een onbekende stad bezoekt, volgt zoals Marco Polo in de middeleeuwen nog steeds richtingaanwijzers en tekens die hem tot in het midden van de stad brengen. Dat is ook zo voor Tienen. Eens ik de weilanden en de akkers die de stad omringen doorkruist heb, krijg ik de kerktorens in zicht. Zij gidsen mij op korte tijd tot in het **midden** van de stad, het "**historisch centrum**", de grote markt is mijn **aankomstpunt**. Sinds het slopen van de stadspoorten, zijn de "grote markt"-en **poorten** geworden, poorten om te ontvangen.

Het economisch en politiek belang van deze pleinen is afgezwakt maar de betekenis ervan als **stedelijk teken** blijft overeind. De grote markt heeft naar buiten toe een **representatieve** functie als poort en **informatiecentrum**. Intern is zij het 'hart' of de bron van waaruit het genetisch materiaal van de stad wordt rondgestuurd tot in de verste vezels van het stedelijk weefsel.

Hier ligt het collectief geheugen opgeslagen in musea, monumenten en gedenktekens, niet alleen herinneringen maar ook het collectief **verlangen** naar vrede, welvaart, naar kermis en naar rust. En de **uitwisselingen**: handel, de markt, tentoonstellingen en concerten.

Misschien allemaal teveel voor één plein maar de Grote Markt staat er wel **symbool** voor, ze is symbool voor de **stedelijke cultuur** en daarmee nog steeds een beetje 'agora', de plaats waar het **individu** zich confronteert met het **collectieve**.

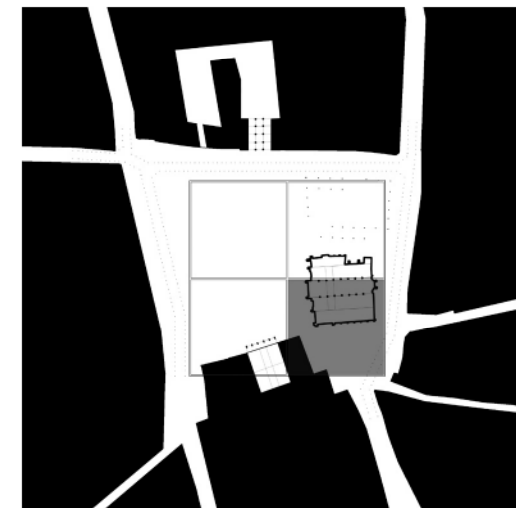
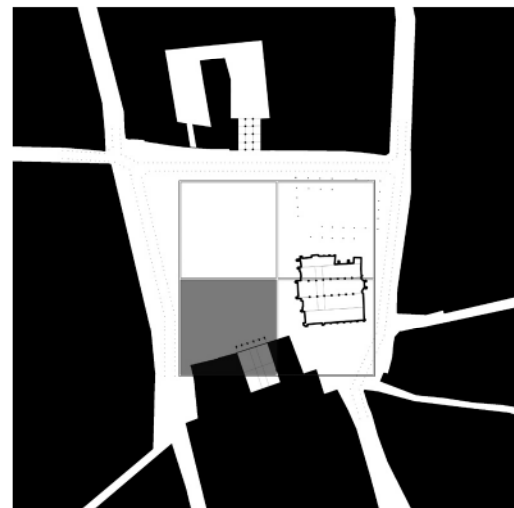
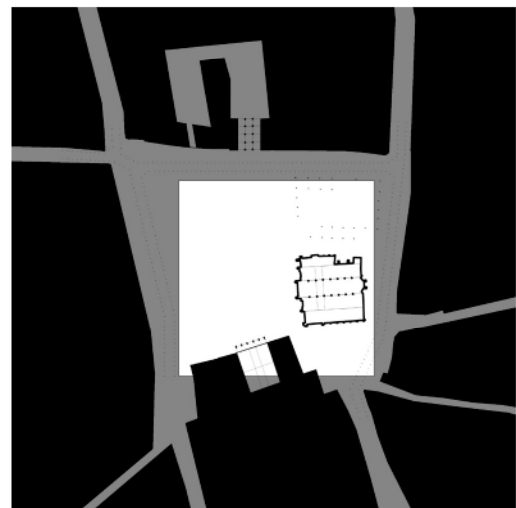
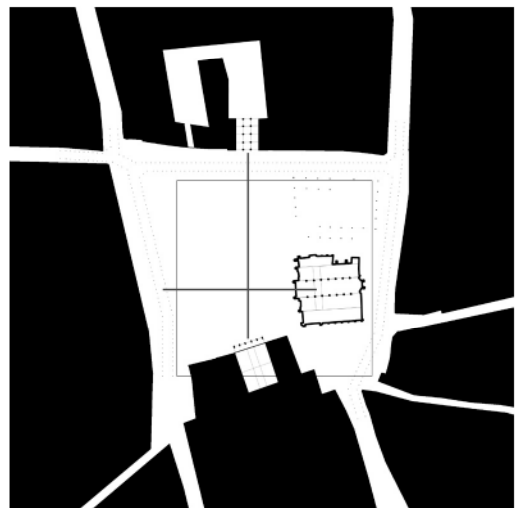
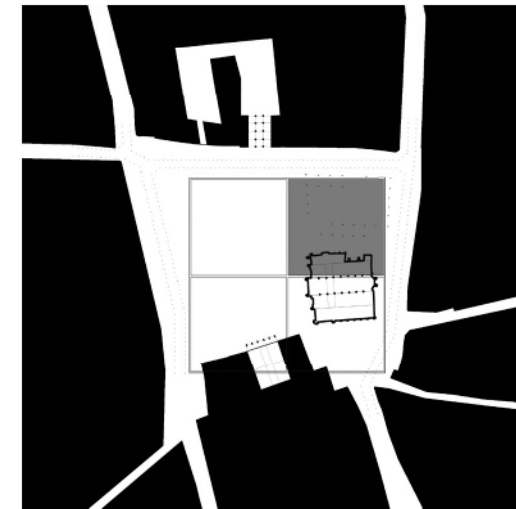
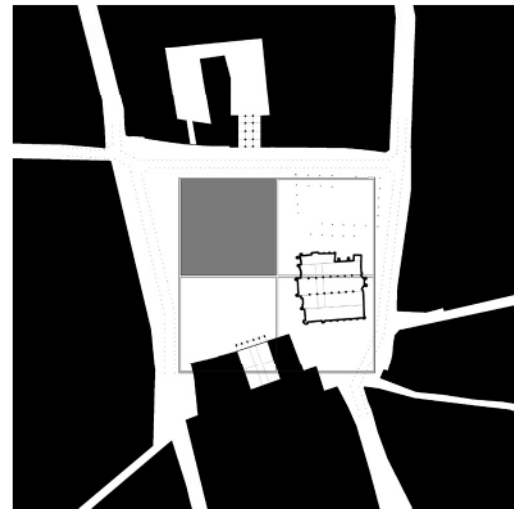
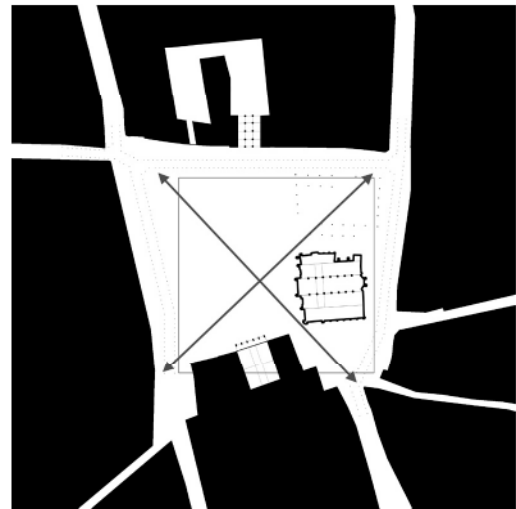
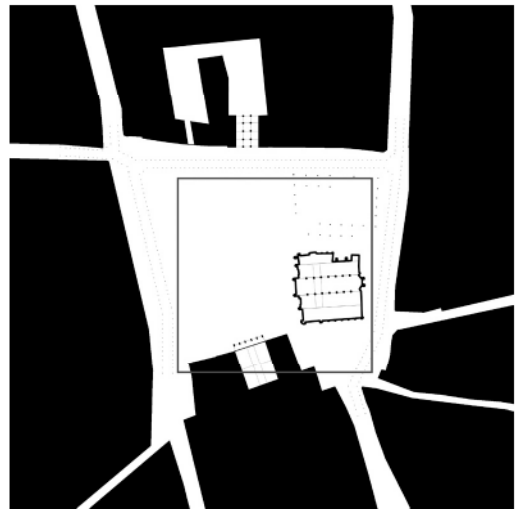
Op schaal van het plein

Deze Grote Markt is een echt **plein**, geen verbrede straat of vergroot kruispunt, op de plaats van de markt is er als het ware een groot **bouwblok** weggelaten. De ruimte wordt gevormd door gesloten bouwblokwallen. De globale vorm is een **vierkant** dat ook de Kalkmarkt omsluit en waarin de kerk zich positioneert als een **solitair** gebouw. Er is een sterke **diagonaalwerking** tussen de Kalkmarkt en de Leuvense straat en ook in de andere richting tussen het Heldenplein en de hoek richting Peperstraat.

De monumenten zorgen voor **orthogonale assen**, tussen Stadhuis en museum en loodrecht daarop de as door de kerk.

Deze **geometrie** deelt het plein op in **kwadranten** die ook in karakter en gebruik reeds een sterke eigenheid hebben ontwikkeld. Het eerste kwadrant is ingericht als **parking**, in het tweede bevindt zich het **Heldenplein**, het derde verbindt de Grote markt en de **Kalkmarkt**, het vierde is het ceremonieplein.

De grootte van het plein maakt dat in deze geometrie zich een **randzone** definieert. Dit heeft te maken met de **verhouding** van het pleinooppervlak tav de pleinwanden.

Het concept dat wij bedacht hebben is gebaseerd op zowel de inhoudelijke betekenis van “grote markt” als op de formele eigenschappen van dit plein.

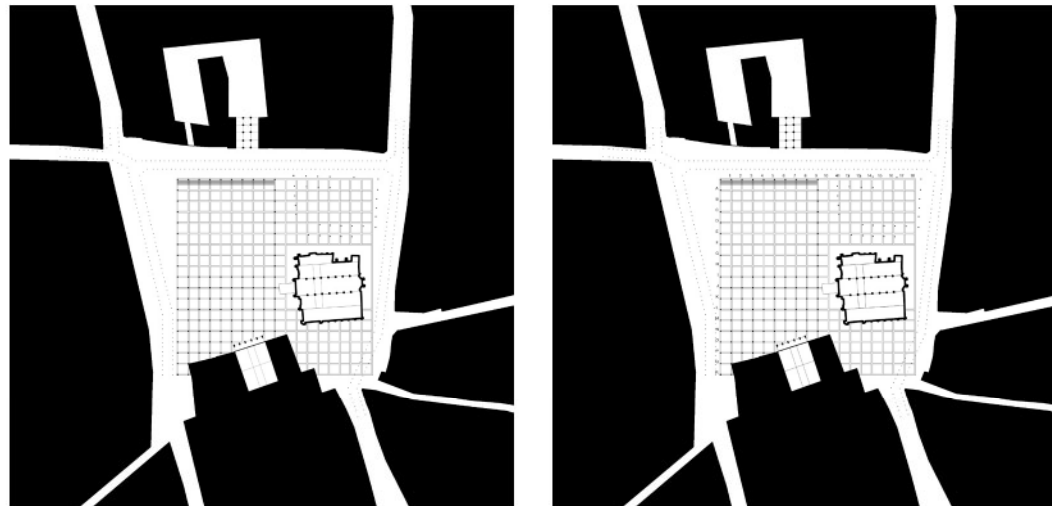
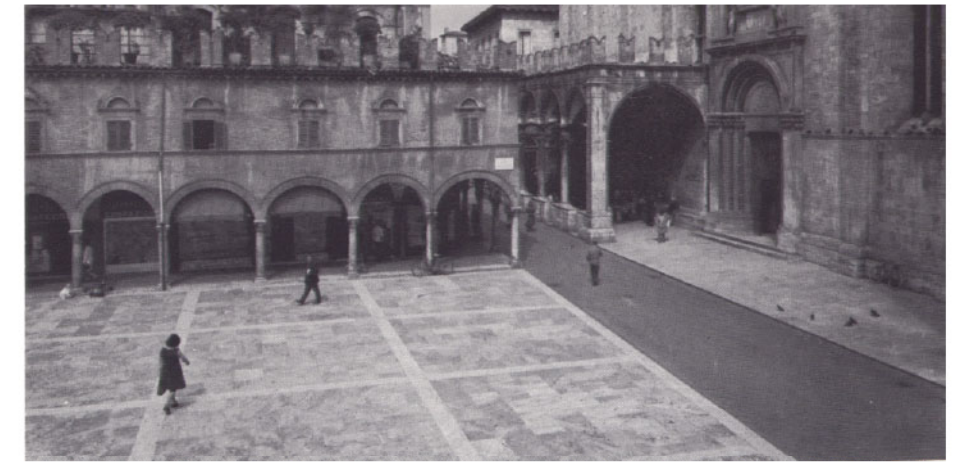
De klassieke metafoor voor het plein als “stedelijk interieur” is hier zeker van toepassing en vormt de rode draad door dit concept.

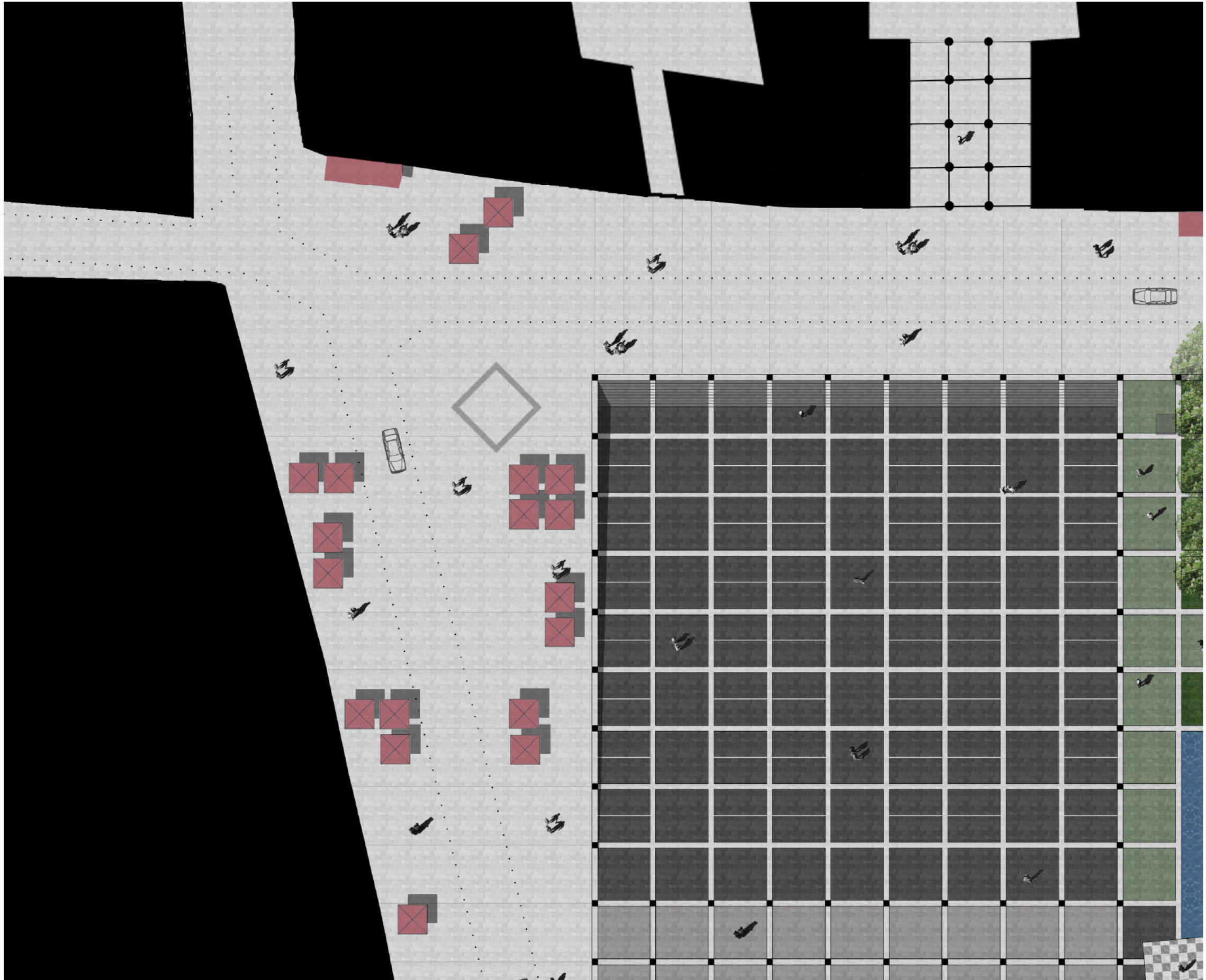
Het concept

Met als **hoofdrichting** de as tussen de monumentale gevels van het stadhuis en het museum, hebben we een **tapijt** gelegd. Het tapijt ligt los van de wanden, de kerk en de uitspringende gevel van het stadhuis staan er op.

De **geometrie** en het **patroon** ondersteunen de **assen** en de **kwadranten**. Het eerste kwadrant is vanuit zijn laagste punt, **verdiept** aangelegd, het volgt niet de helling van het totale plein maar is als het ware uitgesneden in **spievorm** met een verloop van 0 tot +/- 150 cm. Het patroon is een raster van 18x18 vierkanten die 5.4x5.4m groot zijn, de rasterlijnen hebben een breedte van 60cm. Zo ontstaat een tekening van **vlakken, lijnen en punten**.

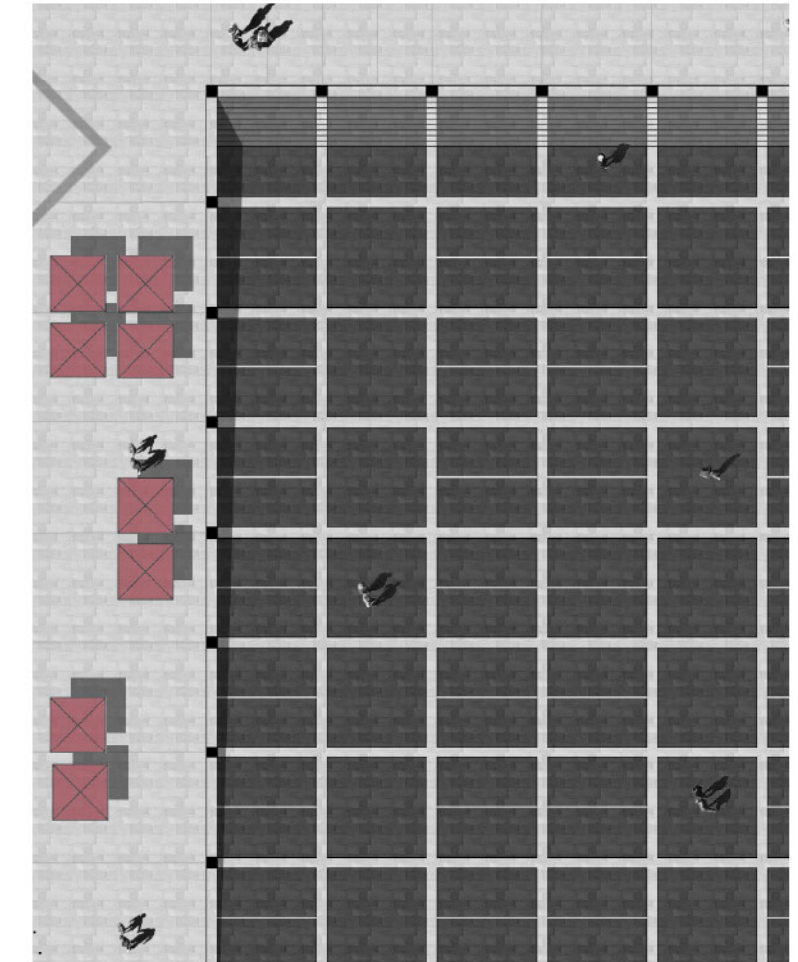
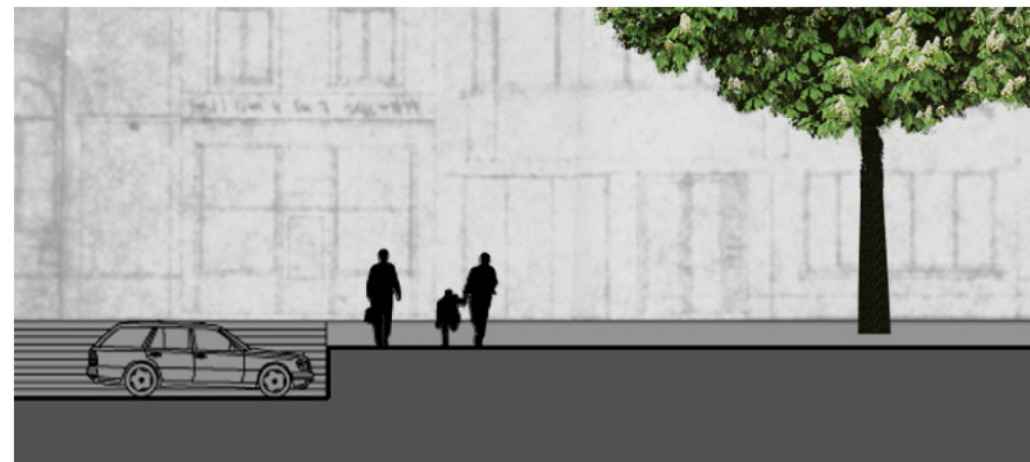
Dit patroon wil tapijt worden maar we denken dat het ook een soort **instrument** kan zijn om deze ruimte te organiseren en in te richten. Het is een **onderlegger** voor **overleg**, door zijn structuur en **maatvoering**. We denken dat een plein met coördinaten op een X- en Y-as ook gemakkelijker te beheren valt.

het eerste kwadrant:

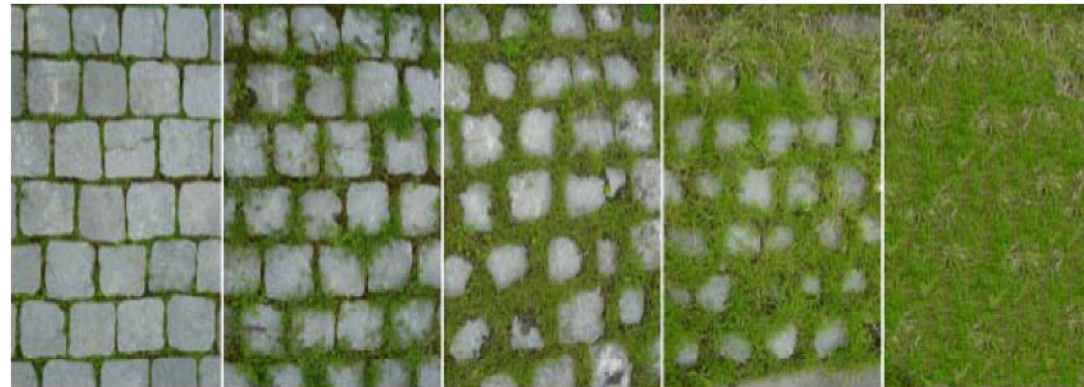
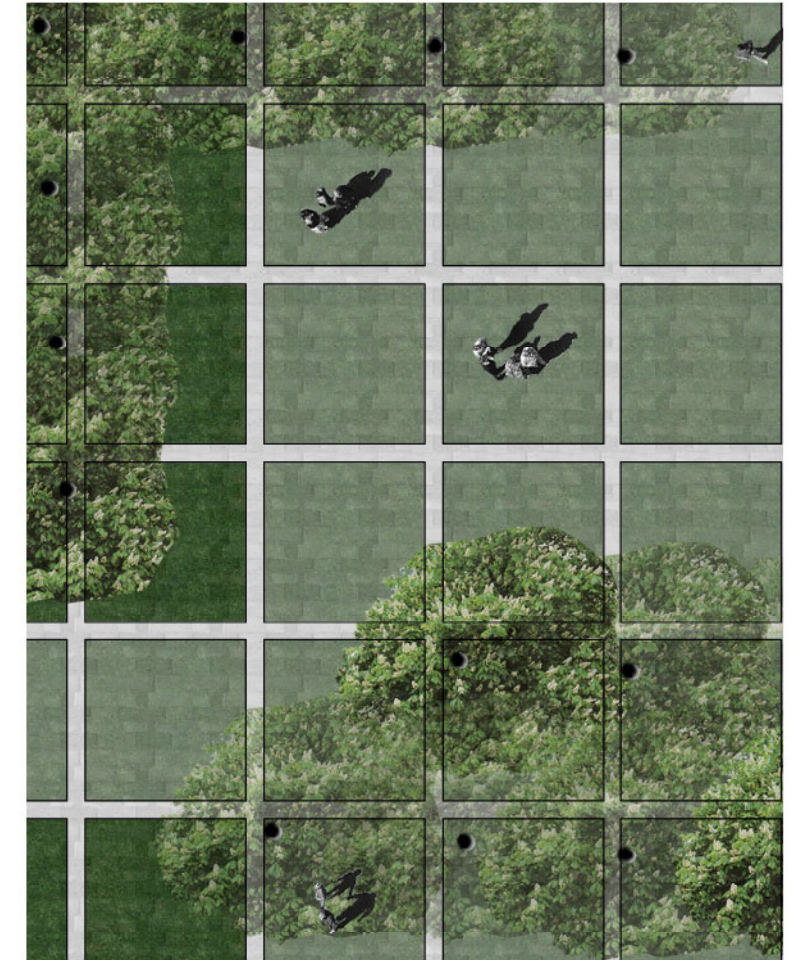
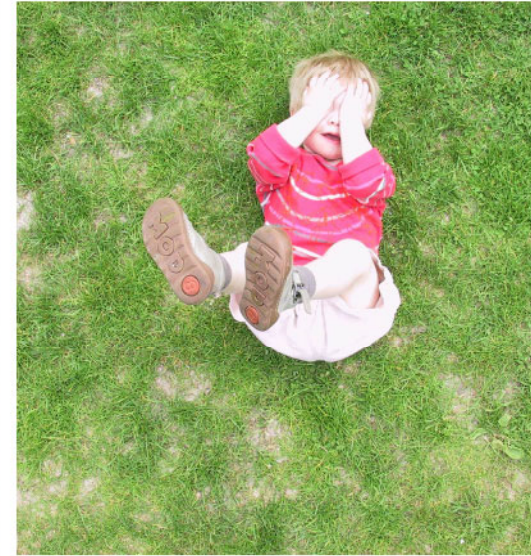
Inzake **parkeren** heeft de stad Tienen de bal in het kamp van de ontwerpers gelegd. Ruimte en het gebruik ervan zijn twee verschillende dingen. Het is onze bekommernis om de ruimte het juiste **karakter** en de juiste **beeldkwaliteit** te geven. Binnen die **scenografie** moet het stedelijke leven zo veel mogelijk vormen kunnen aannemen. Parkeren past enerzijds niet in de visie van het plein als interieur, wie parkeert op een tapijt? Het voordeel van de auto is dat hij mobiel is, het nadeel is dat iedereen er een heeft. De auto in de stad is geen probleem, er is een probleem als de stad zich gedraagt en eruit ziet als een parking. Wanneer men parkeert op het tapijt kan men het parkeren gemakkelijker zien als een **tijdelijke** activiteit, er is ook meer kans dat de bewoner en de bezoeker begrijpt dat er misschien beter niet geparkeerd wordt. We spelen dus de bal terug maar op het patroon van het tapijt is er gemakkelijk een parking te organiseren voor 84 auto's. Doordat dit kwadrant **verdiept** ligt ontstaat er aan de respectievelijke randen een **balkoneffect** en staan eventueel geparkeerde auto's uit het **zichtveld**. De noordzijde van het kwadrant aan de zijde van het museum is uitgewerkt als een **trappenpartij** en kan gebruikt worden als **gradin**.

het tweede kwadrant:

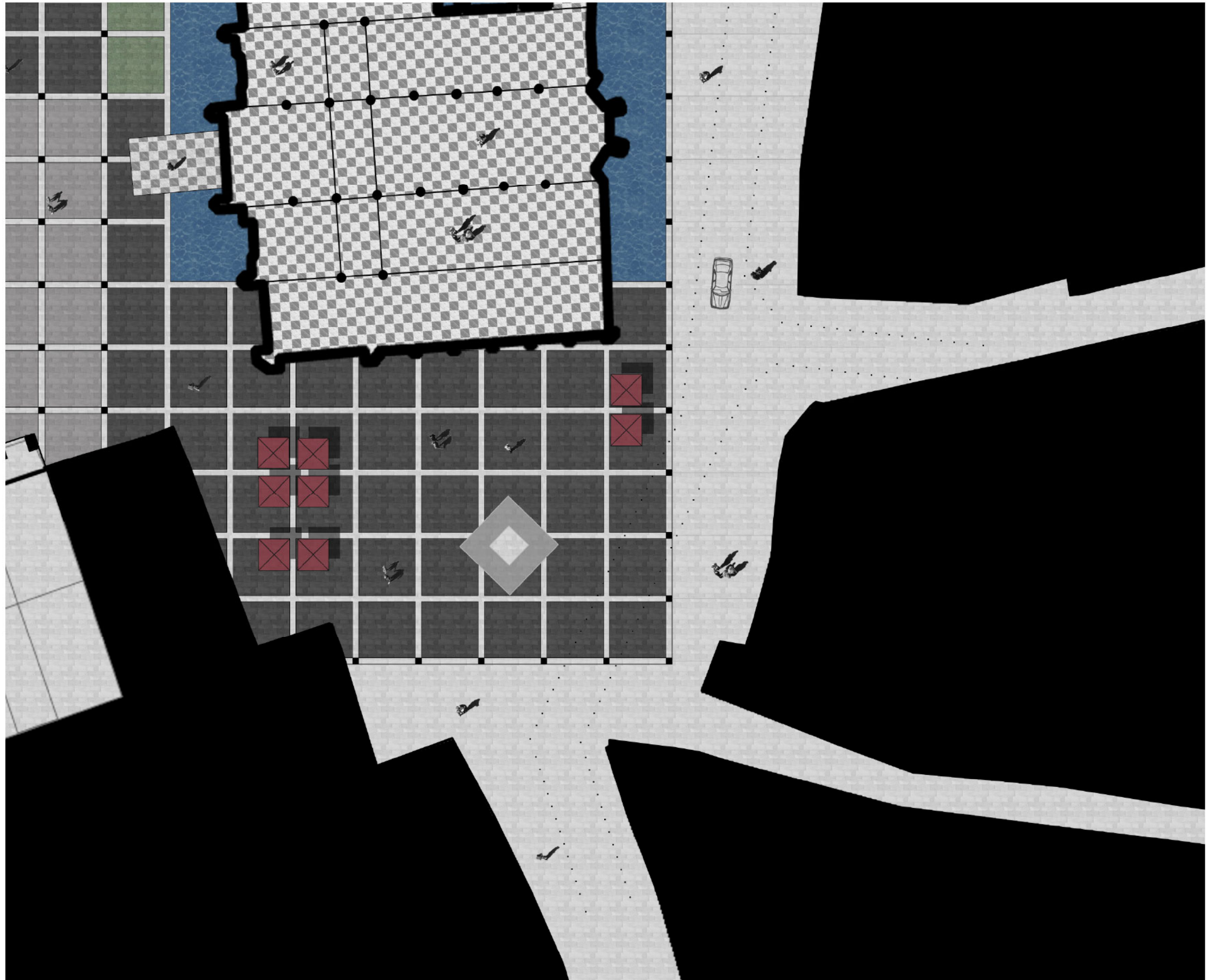
Het is een grote kwaliteit om op de grote markt een **parkje** te hebben. We willen dit 'groen' karakter en de **intimiteit** die het oplevert dan ook versterken. De betegeling kan gelegd worden met **groene voegen** maar het tapijt kan op de goed georiënteerde plekken ingevuld worden met **gras**. De kastanjabomen geven deze plek een sterke geborgenheid de herinrichting moet dan ook opnieuw tegemoet komen aan de rustende **wandelaar**, met een boek op een bank, het verliefde **koppel** maar ook **kleine groepen** of zelfs een **lesuur** in de natuur, een **kunstinstallatie** die het midden houdt tussen kiosk en speeltuig. We stellen voor om het verticale deel van het **herdenkingsmonument** te herintegreren in de heraanleg maar de muur is als visuele begrenzing ongepast in deze publieke ruimte. De namen kunnen echter teruggeplaatst worden in een vlak van het tapijt licht verheven als een **grote grafsteen**.

de kerk:

Zoals gesuggereerd in de opgave willen we het **historisch** gegeven van **water** in relatie tot de kerk gebruiken bij de invulling van het tapijt. Door de donkerkleurige vloer rond de kerk een paar centimeters verdiept te leggen kan een **weerspiegelend watervlak** gerealiseerd worden met daarin 3 **waterstralen** die tot op ongeveer menshoogte opspuiten. De **toegangen** tot de kerk kunnen uitgewekt worden in dambordpatroon zoals de vloer van de kerk.

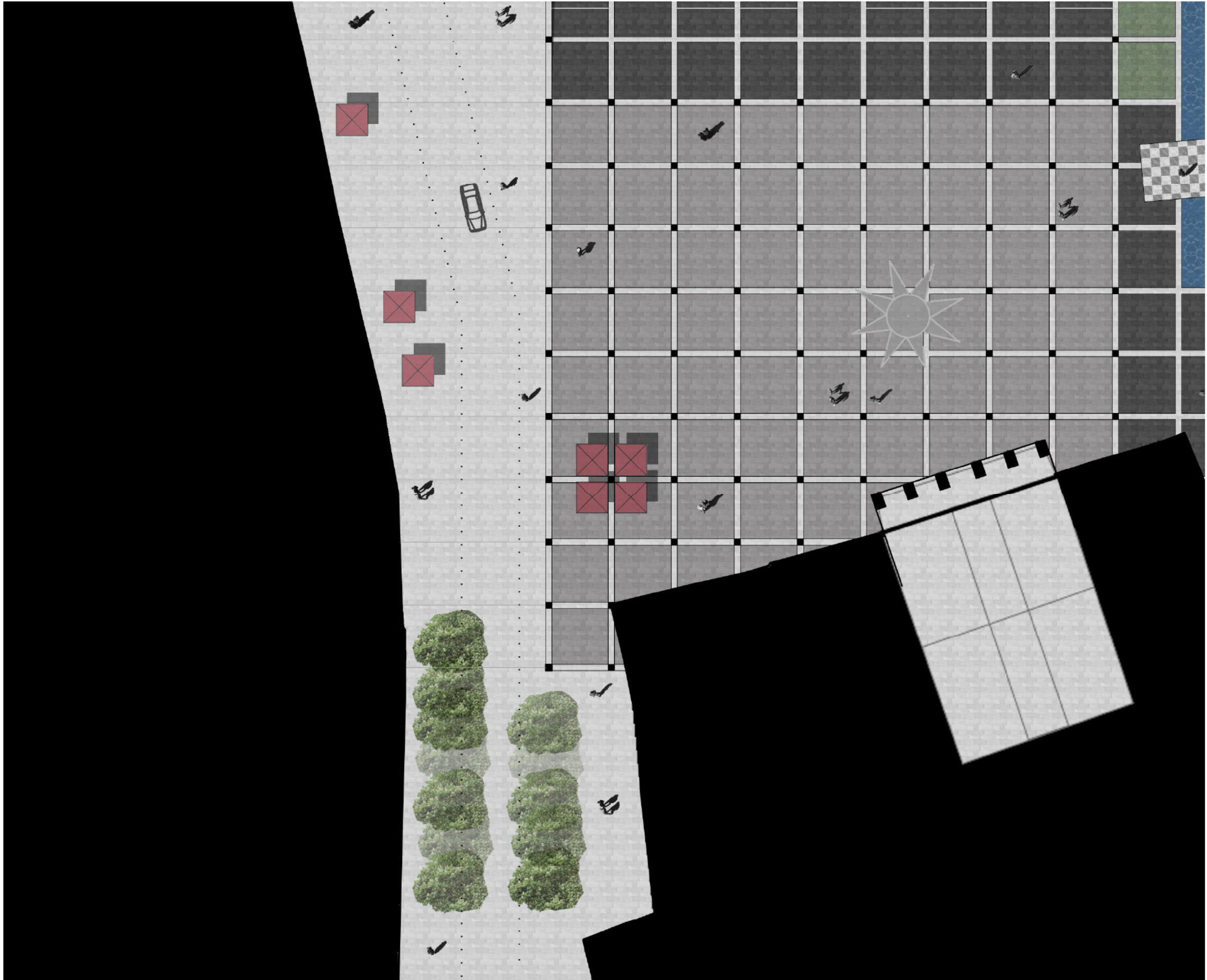

het derde kwadrant:

Het tapijt versterkt de ruimtelijke werking op de **diagonaal** en betreft het **Kalkplein** nog sterker bij de Grote Markt. Het tapijt versterkt ook het **intieme** karakter van deze ruimte met de verhoudingen van een **kamer**. Het standbeeld blijft ingepland op de diagonaal en dus zichtbaar van op grote afstand. Het is wenselijk om in de zomer de terrassen centraal op het plein te installeren en niet aan de rand dit versterkt de **huislijke sfeer**.

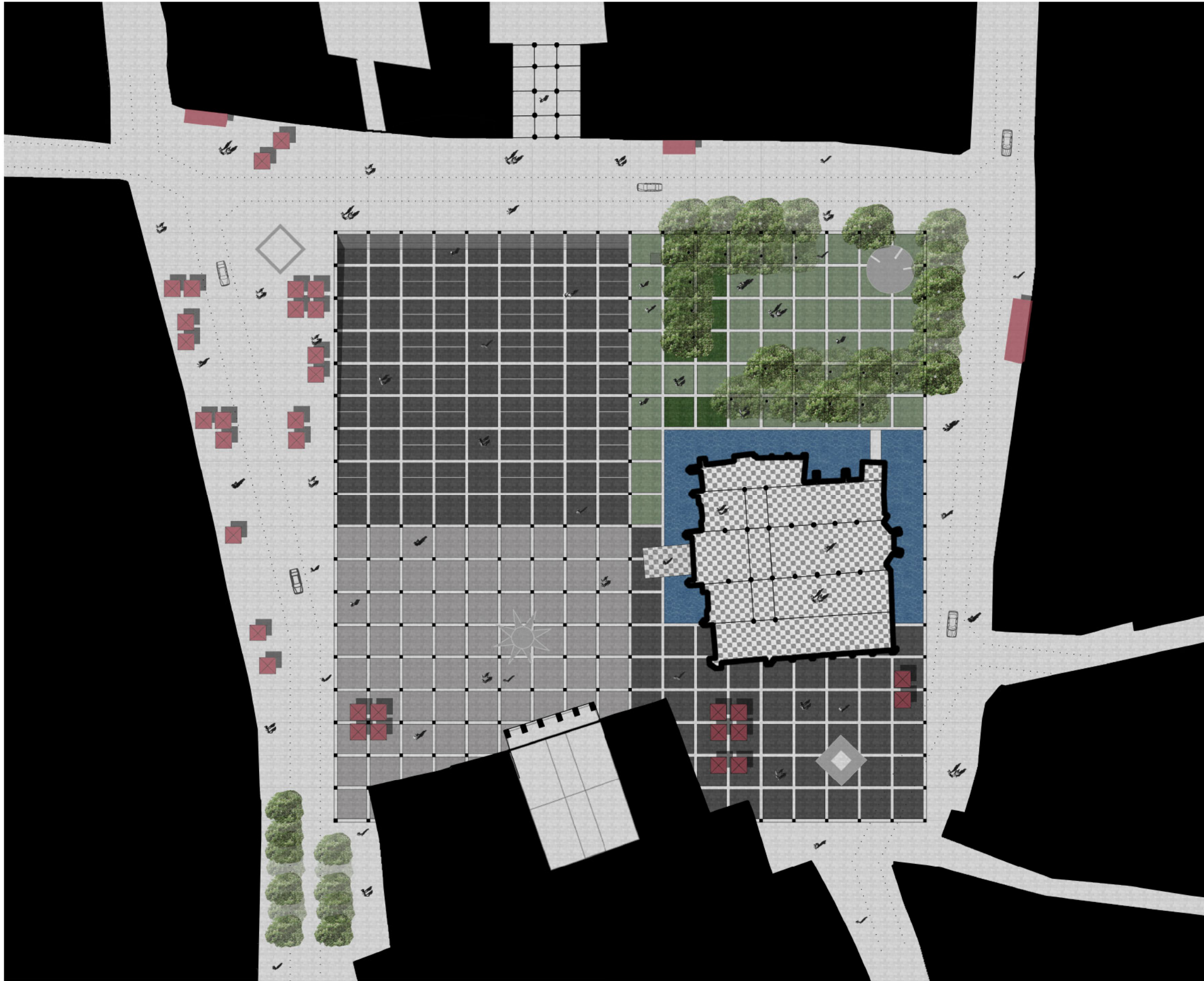

het vierde kwadrant:

Het **ceremonieplein** heeft een mooie begrenzing met de **kerk** en de uitspringende gevel van het **stadhuis** die het hele front allure geeft. Door het uitspringen lijkt de gevel ook te willen **dialogeren** met het plein en in bijzonder met het museum, beide gevels zijn opgebouwd uit vijf traveeën. De **ster** wordt als gedenkteken op dezelfde plaats geïntegreerd in het tapijt.

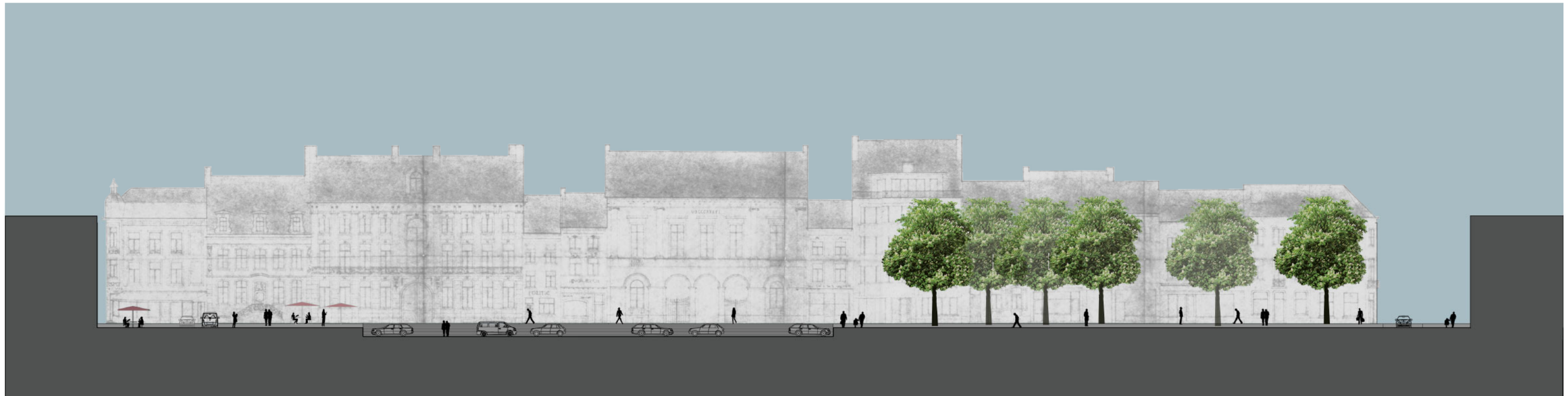
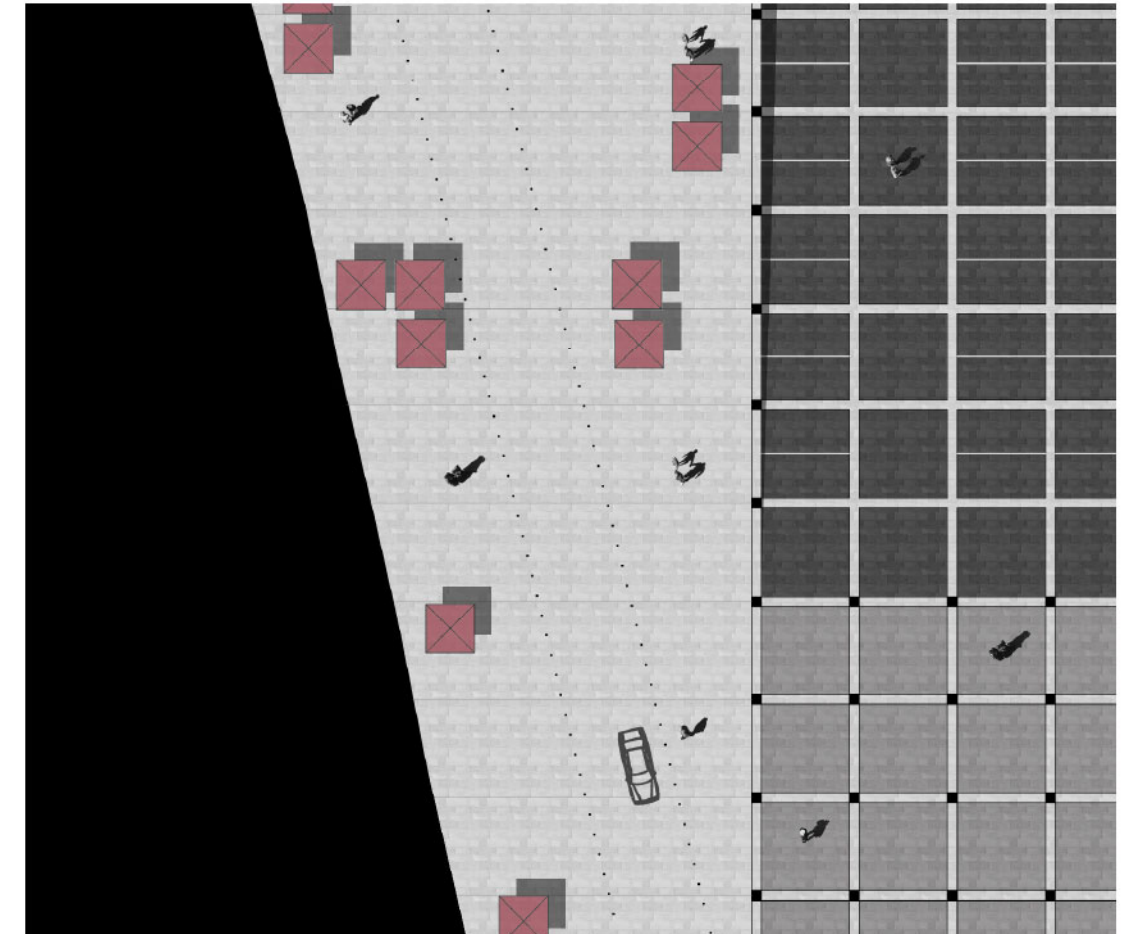
Door het eerste kwadrant horizontaal te leggen, kunnen **1** en **4** zoals vandaag als **een geheel** gebruikt worden voor grotere evenementen maar in het tapijt willen we de opdeling laten doorwerken.

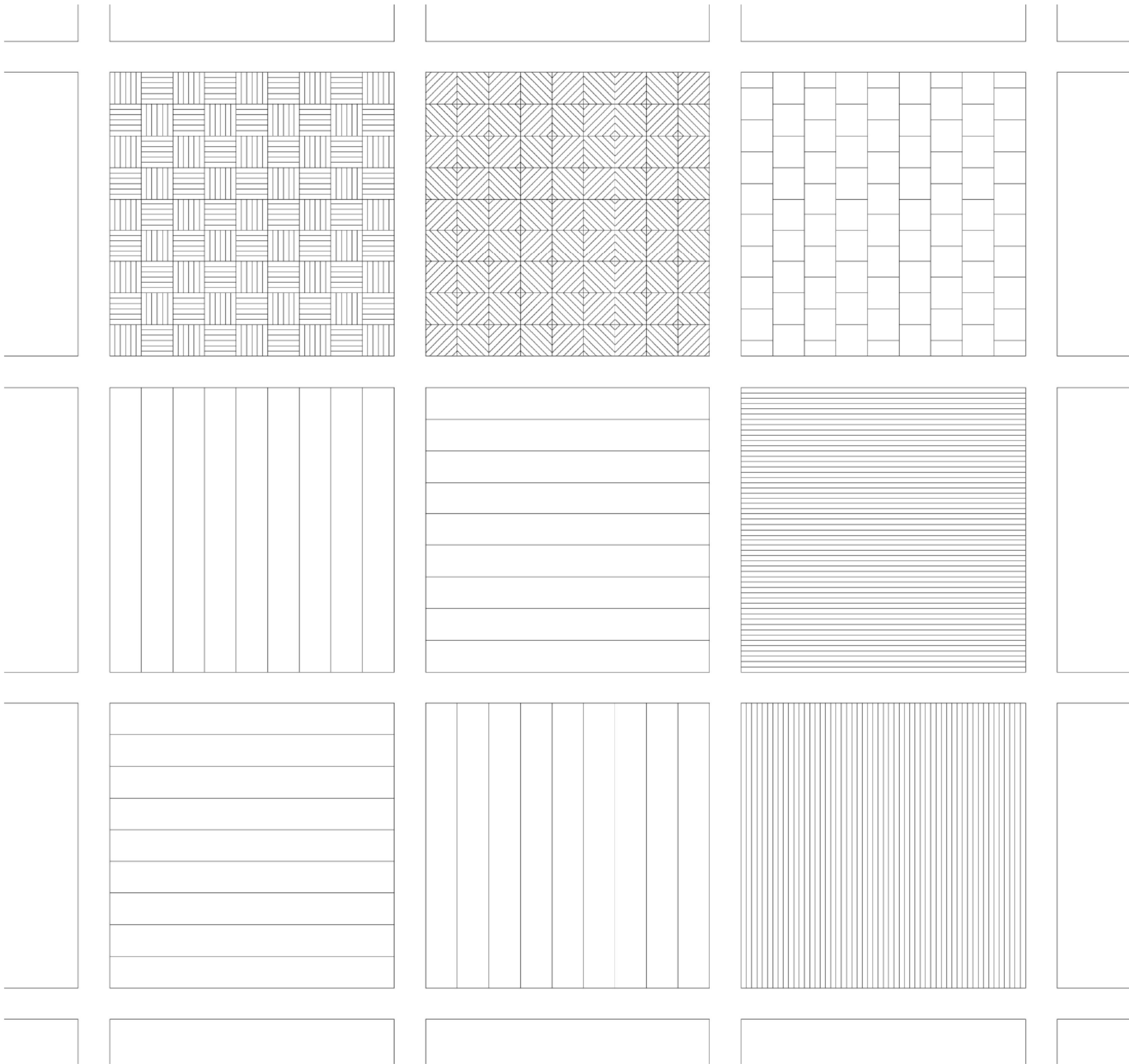

De randen:

De aangrenzende **straten** lopen op het plein uit en sluiten aan op de randen van het plein. Door de **breedte** van deze **randzone** zal deze niet ervaren worden als restruimte maar als een **overgang** van de schaal van de straat naar die van het plein. Deze **opdeling** van de ruimte brengt een **verschaling en ritmering**, door de grote maat van zowel 'rand' als 'tapijt' wordt de **generositeit** van het plein versterkt. Het **verkeer** wordt in deze zone geleid met minimale middelen. Het verkeer mag de zone niet opsplitsen het zou wenselijk zijn dat er ook **terrassen** komen aan de rand van het tapijt. Een **afdak** op schaal van de ruimte, zou een belangrijke meerwaarde betekenen, de rand van het tapijt is dan de beste inplanting.

Inrichtingsprincipes

Eenheid in **materiaalgebruik**, in meubilair enz bevordert de **ruimtelijke samenhang** en de identiteit van het ruimtelijk geheel.

Naast **duurzaamheid** is ook de **beheersbaarheid** van materialen en toestellen een belangrijk criterium. De **opvolging en onderhoud** van de inrichting moeten kunnen ge beuren door de technische diensten van de stad zonder dat dit moet leiden tot simplificaties.

Een hedendaagse buitenruimte die het publieke leven wil ondersteunen is niet gebaat bij simulacres en reproducties. Vormgeving is een kind van zijn tijd, het gebruik van éénvoudige, **hedendaagse vormgeving** heeft een positieve uitwerking op het stedelijk klimaat. Ook het koesteren van waardevolle elementen uit het verleden past in deze visie.

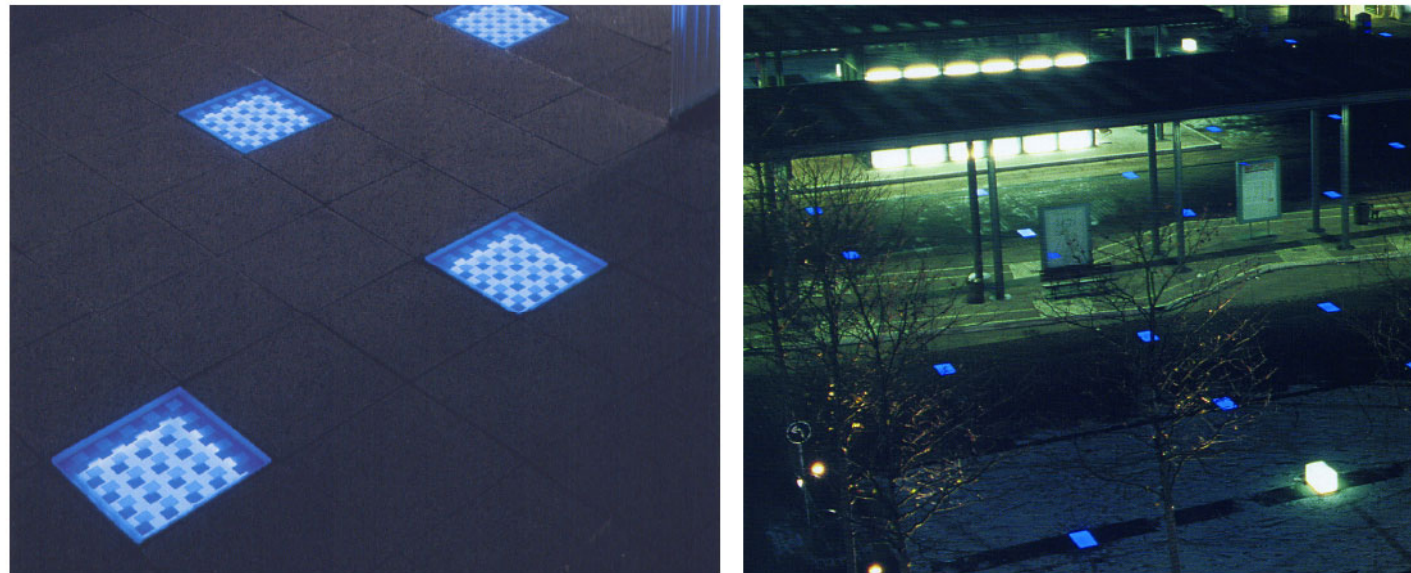
Een plein wint aan allure met een **grote maat** in betegeling, dat is een kwestie van **verhoudingen**. Daarom wordt ook vaak gebruik gemaakt van een **lijntekening** in het legpatroon.

Het principe van dit tapijt is de continuïteit van de tekening en de maatvoering. Binnen dit **patroon** kan gezocht worden naar de beste oplossing voor elk **kwadrant**, gedeeltelijk **hergebruik** van bestaande materiaal is hierbij een optie. Het beeld van '**stedelijk interieur**' is wel belangrijk bij de materiaalcompositie. We stellen voor om in de aangrenzende straten de **recente aanpak** van de Nieuwstraat door te zetten, een vlakke **natuursteen** bestrating aangelegd met **minimale** profilering. Een iets **ruwer** oppervlak en/of donkerder kleur is wellicht meer aangewezen. Deze bestrating loopt dan uit in de **randzone** van het plein en zorgt tevens voor continuïteit in het winkelparcours. De **lijnen** of **stroken** (60 cm) van het tapijt worden uitgevoerd in **natuursteen tegels** 40x60 cm. Deze **stroken** worden bijvoorbeeld op de **assen** uitgevoerd als een soort technische vloer van losliggende elementen. De invulling van de vierkanten gebeurt bij voorkeur in een formaat dat verwijst naar **een interieur**, liefst 60x60. De tegel moet dan ook **vlak** afgewerkt zijn maar niet te glad (gezandstraald). Een andere optie is om **kleine gezaagde blokjes** te gebruiken in langwerpig formaat, sterk gezandstraald en geplaatst **zonder voeg** zodat de illusie ontstaat van een één grote tegel of **ingelegd tapijt**.

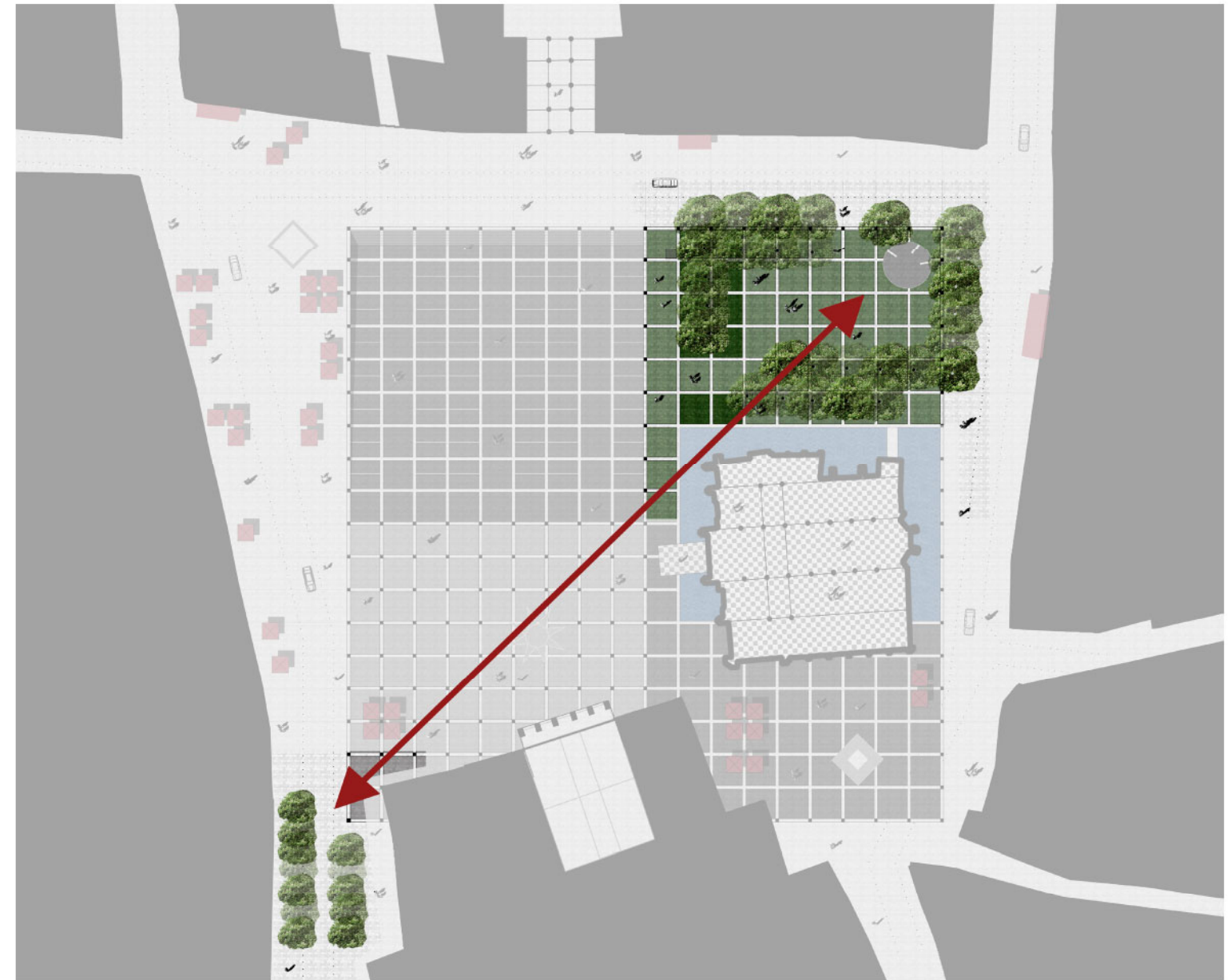
verlichting

De **bestaande lantaarnpalen** moeten zeker hergebruikt worden het is een mooie collectie met verschillende varianten. Deze verlichting kan aangevuld worden met **uplight-elementen** en **markeringsverlichting** in de vorm van Led's. Zo zouden alle kruispunten op de **randen** en de **assen** van het tapijt alsook alle kruispunten op het **ceremonieplein** gemarkeerd kunnen worden met een lichtpunt.

Groen

“de boomkes” en de verdere uitwerking van kwadrant 2 als **groene kamer**, maken dat een groot deel van het plein een **groen karakter** heeft. De recentere aanplanting verdwijnt daarbij in het niets. We stellen voor deze bomen te **recupereren** op de vroegere **Kaasmarkt** zodat een **groene diagonaal** ontstaat op het plein. Eventuele plantenbakken moeten deel uit maken van het pleinontwerp.

Terrassen

Ook voor de **terrasinstallaties** en meubilair is **éénheid** nodig om de “grote markt” op het niveau te brengen dat ze verdient. **Wildgroei** van windschermen, bloembakken en andere inrichtingen verlagen de beeldkwaliteit van het plein.

Verkeer

Inzake verkeer werden in een recent verleden reeds **nodige stappen** gezet om het **autoverkeer** te ontronen. Ook heeft de stad vroeger reeds besloten om de rijweg midden op het plein niet te behouden en de **rijwegzone** niet in een bedding uit te werken. In de randzones moeten zeker **los-en laadzones** voorzien worden maar het parkeren is hier wellicht nog meer storend dan op het tapijt. **Tourbussen** kunnen hun passagiers af zetten en ophalen maar moeten elders een parkeerplaats vinden, een bus is een muur.

Kunstwerken

Met uitzondering van de fontein willen we alle kunstwerken op nagenoeg dezelfde plaats **herintegren**. De sculpturen van de fontein kunnen een plaats krijgen die past bij hun **schaal**, bij de “boomkes” of op de binnenplaats van museum of muziekacademie. Vooral bij de **kleine sculpturen** is het belangrijk een éénheid te realiseren in de **lay-out**. In visie inzake kunst hoort in het Beeldkwaliteitplan voor het centrum. In de **NW-hoek** van het plein, aan de Leuvense straat zou een nieuw kunstwerk kunnen geplaatst worden op de **diagonaal** met het standbeeld op de **Kalkmarkt**. Het kunstwerk moet **inspelen** op de ruimtelijke situatie en de heraanleg. Het moet tevens een **nieuw accent** betekenen op de winkelrouting.

